Venstres landsmøde finder i år sted på et tidspunkt, hvor der er større usikkerhed omkring Danmarks placering i Europa end der har været på noget tidspunkt siden 1949.

Er vi på vej mod en situation, hvor vi ikke længere deltager på lige fod med næsten alle andre europæiske lande i den europæiske samlingsproces?

Vil vi danskere om føje år måtte konstatere, at de andre 11 EF-lande sammen med Sverige, Finland, Norge, Østrig, Ungarn, Tjekkoslovakiet og Polen er i fuld gang med at skabe en fælles økonomisk og politisk union i Europa, mens vi sidder som passive tilskuere på sidelinien?

Disse spørgsmål - og mange andre - rejser sig efter udfaldet af folkeafstemningen den 2. juni.

En del prøver så netop i disse uger at trøste sig med, at hele den europæiske foreningsproces alligevel nok er ved at gå i stå.

Det er imidlertid vigtigt, at vi ikke hengiver os til drømmetænkning eller til fortrængninger af, hvad der foregår i resten af Europa.

De øvrige medlemslande vil gå videre med ratifikationen af Maastricht-traktaten.

De vil imidlertid også gå langt for at imødekomme danske ønsker og ideer, som de nu er ved at blive formuleret af et stort folketingsflertal.

Men det vil være naivt at tro, at de andre til sidst vil opgive videreudvikling af den europæiske union på grund af os.

Hvad er det for omstændigheder, udfordringer og farer, som gør, at de andre vil gå videre?

Der er 2 væsentlige årsager som bør nævnes.

Den første er Europas nye flydende uoverskuelige og på mange måder farlige politiske situation.

Indtil året 1990 var vor del af verden opdelt i et Vest og et øst.

Grænsen mellem disse to dele af Europa var fastfrossen. De to sider tilhørte hver deres økonomiske og politiske system.

Denne situation er nu afløst af en ganske anden.

I løbet af de sidste 2 ar er 3 af de 9 kommunistiske stater i Øst og Centraleuropa ophort med at eksistere.

Til gengæld er 21 nye stater blevet oprettet. Næsten 400 mio. mennesker og mere end 150 etniske og sproglige grupper har fået deres mangeårige politiske og øko-

nomiske system omkalfatret.
I kølvandet af denne dramatiske ændring i halvdelen af Europa er fulgt store økonomiske og sociale omvæltninger.
Produktionen er faldet med 20-25 %. Selv under verdenskrisen i 30-erne oplevede vi ikke noget lignende.
Denne situation kan - og vil mest sandsynligt - fere til store politiske spændinger. Mellem nationer. Mellem etniske grupper. Mellem sociale grupper i hvert enkelt land.
Alt dette indebærer en overvældende fare for, at Øst- og Centraleuropa i de kommende år vil udvikle sig til en national og en social krudttønde, som kan bringe nye diktaturer til magten og som kan føre til krigeriske konflikter af samme art som borgerkrigen i Jugoslavien.
Vi i Vesteuropa må gøre os klart, hvad det indebærer. Hvis ikke dette kan forhindres vil halvdelen af Europa hurtigt være opdelt i revaliserende alliancer.
Ungarer mod rumænere.
Slovaker mod ungarere.
Serbere mod kroatere.
Russere mod ukrainere.
Listen kan blive endeløs.
Hvis ikke EF kan optræde enigt og beslutsomt i denne situation, så bliver også Vesteuropa et offer. Vi vil blive tvunget til at vælge side.
Vi vil måske blive tvunget til at blande os. Eller vi vil - ved ikke at blande os - give grønt lys til alle former for politisk og militært vanvid:
Vi risikerer endog at EFs større magter etablerer konkurrerende indflydelseszoner og at vi dernæst - inden vi ser os om - er tilbage i 30-ernes tragiske stormagtsspil.
De andre medlemslande vil ikke acceptere at dette sker. De vil ikke være parate til at løbe denne risiko. Heller ikke England.
Derfor vil de insistere på, at EF udvikler en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der kan forhindre Europa i at genopleve 20-ernes og 30- ernes politiske katastrofe.
Mens Holger og konen hygger sig i smug, vil de andre leve op til deres europæiske ansvar.
Og det vil også være i Danmarks interesse, at de gør det.
Den anden årsag til, at de andre vil gå videre, er af økonomisk karakter.
Verdensøkonomien og især Europas økonomi, er på vej ind i en alvorlig krise.

Bag de seneste ugers valutariske uro, der har haft katastrofale konsekvenser for en række lande, ligger et antal reale problemer.
Den tyske genforening er langt mere kostbar, end forventet.
Den italienske, økonomiske situation er alvorlig, og har fort til den italienske devaluering.
Samtidig er den økonomiske vækst nu så ringe, at der vil blive stigende arbejdsløshed i Europa i de næste 12-18 måneder, med mindre regeringerne gør noget for at fjerne alle disse grunde til en høj rente.
Hver for sig kunne disse problemer have været klaret uden stor valutarisk uro.
De kunne endog alle sammen være klaret uden stor uro, hvis der havde været tillid til, at EF med sikkerhed var på vej frem mod ØMU-en med stærk koordination både af den økonomiske politik og pengepolitikken.
Men uden denne tillid er det en anden sag.
Det danske nej den 2. juni indledte undergravningen af denne tillid. Den store usikkerhed omkring den franske folkeafstemning førte os frem mod det store valutariske og pengepolitiske drama.
Det vil koste Europa meget. I form af færre investeringer. Mindre vækst. Og flere arbejdsløse også hos os.
De fleste af de andre medlemslande vil ikke acceptere dette.
De vil heller ikke gå tilbage til en perspektivløs nationalpolitik, hvor det enten er Bundesbank, der kører alle de europæiske landes penge- og valutapolitik. Eller hvor hvert enkelt land må acceptere massevis af restriktioner for kapitalbevægelser, og derefter er overladt til sig selv.
De, som tror, at ØMU-en er død, tager grundigt fejl. De seneste ugers begivenheder på valutamarkederne vil tværtimod fore til, at en række medlemslande vil sætte tempoet i vejret, fordi de simpelthen ikke ønsker at genopleve det valutariske kaos, vi netop har set.
Hvilken lære kan vi danske drage af alt dette?
Den første lære er, at vi kan afvise løsninger på problemerne, men vi kan ikke dermed skubbe problemerne væk.
Vort nej den 2. juni ændrer ikke ved den farlige politiske og økonomiske situation i Europa.
Den anden lære er mere historisk og geografisk betinget.

Vi kan ikke se væk fra, at Danmark nu engang ligger, hvor det ligger.
I Nordeuropas hjerte. Mellem Skandinavien og Centraleuropa. Mellem Nordsoen og Østersøen. Sammen med Tyskland er vi EFs nærmeste geografiske forbindelse til Ost- og Centraleuropa og de tidligere sovjetiske republikker.
At fortrænge, hvad der foregår uden for vor egen dør, og at lade som om det er uden betydning for os selveller for andre, hvad vi foretager os, er den farligste politik, Danmark kan føre.

Det demonstreres tydeligt af hændelserne efter den 2. juni.
Vi sagde nej, og det må respekteres, men Europas problemer er ikke blevet mindre af den grund. Tværtimod.
Vor nej var derfor også et svar, som hverken de andre eller vi selv kan leve med.
Vi må finde ud af, hvordan dette nej kan oversættes til konstruktive løsninger, som gør det muligt for Danmark at forblive som en aktiv deltager i den europæiske foreningsproces, og som gør det muligt for Europa at løse sine akutte politiske og økonomiske problemer.
Hvis vi ikke kan finde ud af dette, vil Danmark være ude af stand til at forsvare sine egne vitale, økonomiske og politiske interesser.